

Γλώσσα Δ' Δημοτικού

Πετώντας με τις λέξεις

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Κλεοπάτρα Διακογιώργη , <i>Λέκτορας του Πανεπιστημίου Πατρών</i> Θεόδωρος Μπαρής , <i>Εκπαιδευτικός</i> Χαράλαμπος Στεργιόπουλος , <i>Εκπαιδευτικός</i> Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν , <i>Εκπαιδευτικός</i>
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Γεωργία Κατσιμαλή , <i>Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κρήτης</i> Όλγα Μούσιου-Μυλωνά , <i>Σχολική Σύμβουλος</i> Ιωάννης Ντελής-Σμυρίλιος , <i>Εκπαιδευτικός</i>
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Καλλιόπη Σηφακάκη , <i>Ζωγράφος - Σκίτσογράφος</i>
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Χριστίνα-Χρυσούλα Δελή , <i>Φιλολόγος</i>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Πέτρος Μπερερής , <i>Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i> Χρήστος Παπαρίζος , <i>Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου</i>
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Ειρήνη Χολέβα-Φιλιπποπούλου , <i>Σχολική Σύμβουλος</i>
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ΄ Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Κλεοπάτρα Διακογιώργη Θεόδωρος Μπαρής
Χαράλαμπος Στεργιόπουλος Ερμιόνη Τσιλιγκιριάν

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.

Γλώσσα Δ' Δημοτικού

Πετώντας με τις λέξεις

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑ

Περίεχόμενα

6 ΕΝΟΤΗΤΑ

Ιστορίες παιδιών 7

7 ΕΝΟΤΗΤΑ

Η ελιά 27

8 ΕΝΟΤΗΤΑ

Χριστός γεννάται 47

9 ΕΝΟΤΗΤΑ

Η παράσταση αρχίζει 57

10 ΕΝΟΤΗΤΑ

Λέξεις φτερουγίζουν πέρα,
ταξιδεύουν στον αγέρα 81

Η Γραμματική μου 100

6

Ενότητα

Ιστορίες παιδιών

Σ' αυτή την ενότητα:

- Θα γράψουμε τη συνέχεια και το τέλος μιας ιστορίας με ήρωες παιδιά.
- Θα μάθουμε να βρίσκουμε τα στοιχεία ενός άρθρου και να γράφουμε ένα μικρό άρθρο.
 - Θα μάθουμε επίσης:
 - ▶ Τα αριθμητικά επίθετα.
 - ▶ Πότε βάζουμε το τελικό (ν) σε λέξεις.
 - ▶ Να διηγούμαστε ιστορίες χρησιμοποιώντας σωστά τους χρόνους των ρημάτων.
 - Θα γνωρίσουμε διαφορετικούς χαρακτήρες παιδιών.

... και όλα αυτά διαβάζοντας
ιστορίες με ήρωες παιδιά!

Κορίτσι

Δύο συ και τρία γω,
πράσινο πεντόβολο*

μπαίνω μέσα στον μπαξέ*,
γεια σου, κύριε Μενεξέ.

Συντριβάνι και νερό
και χαμένο μου όνειρο.

Τζίντζιρας τζιντζίρισε,
το ροδάνι γύρισε.

Χοπ αν κάνω δεξιά
πέφτω πάνω στη ροδιά.

Χοπ αν κάνω αριστερά
πάνω στη βατομουριά.

Το 'να χέρι μου κρατεί
μέλισσα θεόρατη,

τ' άλλο στον αέρα πιάνει
πεταλούδα που δαγκάνει.

*Οδυσσέας Ελύτης, Ο ήλιος ο ηλιάτορας,
εκδ. Ίκαρος, Αθήνα, 1971*

* πεντόβολα: παιδικό παιχνίδι που παίζεται με πέντε βόλους ή πετρούλες

* μπαξές: κήπος, περιβόλι

1. Παρακολουθήστε το παιχνίδι του κοριτσιού με τη φύση:

- Πού έπαιζε το κορίτσι;
- Ποιους ήχους άκουγε;
- Ποια δέντρα το περιτριγύριζαν;
- Ποια έντομα το συντρόφευαν στο παιχνίδι του;
- Πώς θα χαρακτηρίζατε τη διάθεση του κοριτσιού, ενώ παίζει με τη φύση;

2. Νομίζετε ότι τα παιδιά βλέπουν τον κόσμο, όπως οι μεγάλοι; Δικαιολογήστε την απάντησή σας μέσα από το ποίημα.

3. Το κορίτσι βλέπει διάφορες εικόνες της φύσης. Συζητήστε με το διπλανό σας ποια εικόνα σάς εντυπωσίασε και γιατί. Ζωγραφίστε την δίπλα από το ποίημα.

4. Το ποίημα είναι απόσπασμα από το ποιητικό έργο του Οδυσσέα Ελύτη «Ο ήλιος ο ηλιάτορας». Αναζητήστε πληροφορίες στην εγκυκλοπαίδεια ή στο διαδίκτυο για το σπουδαίο μας ποιητή και διαβάστε κι άλλα ποιήματά του. Αυτό το ποίημα έχει μελοποιηθεί. Στην ώρα της Μουσικής ακούστε το στην τάξη.

5. Το κορίτσι χαίρεται το παιχνίδι του με τη φύση. Περιγράψτε κι εσείς στο τετράδιό σας έναν περίπατο στο δάσος ή σε κάποιο άλλο μέρος, όπου η φύση σάς εντυπωσίασε. Η Ραλλού θα σας βοηθήσει στη διήγησή σας:

- ▶ Πότε και πού συνέβησαν αυτά που διηγούμαι;
- ▶ Ποια άλλα πρόσωπα ήταν μαζί μου;
- ▶ Περιγράψω το μέρος γύρω μου με λεπτομέρειες: Τι είδα, τι άκουσα, τι μύρισα;
- ▶ Τι κάναμε εκεί;
- ▶ Σκέψεις και συναισθήματα.

Το μεγάλο μυστικό

Μια παρέα παιδιών, με αρχηγό τον Κωσταντή, ζει σ' ένα νησί και μαζί σκαρώνουν ένα σωρό τρέλες. Αυτή τη φορά ξεκίνησαν να μαζέψουν ακινούς στην είσοδο μιας σπηλιάς.

Συνεχίσαμε την πορεία μας για τη σπηλιά. Όταν φτάσαμε κοντά, ένα κοπάδι γκριζα αγριοπερίστερα πέταξαν τρομαγμένα, χτυπώντας τα φτερά τους. Καθίσαμε έξω σ' ένα μεγάλο βράχο, για να ξεκουραστούμε.

Γύρισα και κοίταξα τη σπηλιά. Το λιγοστό φως της μέρας φώτιζε την είσοδό της. Πιο μέσα όλα ήταν σκοτεινά. Η ώρα κυλούσε ευχάριστα, αλλά ο αέρας δυνάμωσε κι άρχισε να φουρτουνιάζει. Τα αφρισμένα κύματα της θάλασσας μαστίγωναν τα βράχια, για να προχωρήσουν μέχρι μέσα στη σπηλιά και να ξαναβγούν, παρασέρνοντας τις πέτρες και τα βότσαλα της μικρής παραλίας που είχε σχηματιστεί έξω από αυτή.

— Έχεις μπει ποτέ σου μέσα; ρώτησα τον Κωσταντή.

— Φυσικά και έχω μπει. Γιατί, εσύ φοβάσαι να μπεις;

Δίστασα λίγο να απαντήσω.

— Για να πω την αλήθεια, φοβάμαι.

— Κοιτάτε, μωρέ, ένα φοβητσιάρη που τον έχουμε και στην ομάδα μας... κορόιδεψε.

Έσκυψα το κεφάλι από ντροπή. Σε λίγο μπήκαν στη συζήτηση και οι άλλοι.

— Έχω ακούσει πως κάποτε σ' αυτήν εδώ τη σπηλιά έκρυβαν οι πειρατές τους θησαυρούς τους, είπε ο Δημήτρης.

— Δεν ξέρω τι γινόταν παλιά, πήρε και πάλι το λόγο ο αρχηγός. Εγώ δε βρήκα κανένα θησαυρό. Λοιπόν, για να δούμε ποιος από εσάς έχει ψυχή μέσα του. Όποιο παλικάρι μπει στη σπηλιά, θα του δώσω τη σφυρίχτρα μου. Κοιταχτήκαμε όλοι μεταξύ μας αλλά κανένας δε σηκώθηκε από τη θέση του. Μας είχε κυριεύσει ένα δέος για τον τόπο και το χώρο αλλά και μια ανατριχίλα για το τι θα συναντούσαμε εκεί μέσα.

— Μωρέ κάτι παλικάρια που έχω στην ομάδα μου! Κανένας θαρραλέος! συνέχισε ο αρχηγός.

Κανένας δεν κουνήθηκε από τη θέση του.

— Γιατί δεν πηγαίνεις εσύ; τον ρώτησε ο Γρηγόρης.

— Εγώ... κόμπιασε, εγώ έχω ξαναπάει. Αν θέλει, ας μπει κάποιος άλλος.

— Τότε να πάμε όλοι μαζί, πρότεινε ο Νικολής.

— Καλή ιδέα, απάντησε με ανακούφιση ο Κωσταντής, βγαίνοντας από τη δύσκολη θέση που βρισκόταν.

— Να μην προχωρήσουμε πολύ μέσα στη σπηλιά, δε θα βλέπουμε, είπε ο Σταύρακας. Έφυγε και ο ήλιος και σε λίγο θα σκοτεινιάσει περισσότερο.

Προχωρήσαμε αργά και φοβισμένα. Σταθήκαμε λίγο για να συνηθίσουν τα μάτια μας στο μισοσκοτάδο. Τα πόδια μας βούλιαζαν στη μαλακή άμμο και η υγρασία της ατμόσφαιρας μας πάγωνε ακόμα περισσότερο. Το ξαφνικό πέταγμα ενός θηλυκού